

e-manet

“Birçok tanık önünde benden işittiğin sözleri, başkalarına da öğretmeye yeterli olacak güvenilir kişilere EMANET ET.” 2Ti.2:2

Sayı 12 ♦ Temmuz – Eylül 2007 ♦ üç aylık ücretsiz e-posta dergisi

içindekiler:

DÜŞÜNCE

Li-Derkenar: “Ruhsal Savaşta Zafer Nedir?” (Chuck Faroe).....2

KİTAP

Acı Çekme ve Şehitlik Üzerine Teolojik Düşünceler (Ken Wiest).....3

Farklılıkları Savunmak: Dünya'nın Yaşıyla İlgili Tartışma (1. Bölüm) (Caroline Brown)5

Metinler Çarpıtılıyor mu? Yeni Antlaşma'da Bulunan Eski Antlaşma Alıntıları (Rodney Decker).....8

TARİH

Dönüm Noktası Serisi: Wesleyler'in Getirdiği Yeni Ruhsallık (1738) (Mark Noll)11

HİZMET

İyi Antrenör (Rainer Martens)13

KAYNAK

Zulüm Teolojisine Doğru: Schirmacher ve Ton'dan Düşünceler Derlemesi (Ken Wiest).....15

“Ekümenik Kutsal Kitap” veya Teşhir Meraklısı Komşu (Chuck Faroe).....16

e-manet Türkiye’de hazırlanarak Türk kilise önderlerine ücretsiz olarak gönderilen üç aylık e-posta Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisidir. *e-manet*, 2. Timoteos 2:2’deki sürecin gerçekleşmesine araç olmayı amaçlamaktadır. Yarının önderlerini donatacak olan bugünkü Türk kilise önderlerinin donatılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu derginin iki ana hedefi vardır: **olgunlaşma ve hizmet.**

Dergide benimsenen iki temel değer vardır: **üstün nitelikli içerik ve okuyucuların yararı.**

Kilise önderlerinin eleştirel düşünme, düşüncelerini net bir biçimde belirtme ve farklı görüşleri sevgiyle hoş görmenin yanı sıra, Kutsal Yazılar’a göre değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri can alıcı önem taşır. Bu derginin böyle bir gelişim sürecine yarayacak yapıcı bir ortam sağlayacağını umuyoruz. *e-manet*’in yararlı olması için tepkilerinizi, isteklerinizi ve eleştirilerinizi bildirmeniz gerekecektir. Bunları e-manet@mail.com adresine iletebilirsiniz.

DÜŞÜNCE

Li-Derkenar

“Ruhsal Savaşta Zafer Nedir?”

Sözlerime bir itirafla başlamalıyım: Ben bir sözlük bağımlısıyım! Bu zaafım öyle bir hale geldi ki, yalnızca bilmediğim değil, *bildiğim* kelimeleri de sözlükte ararım!

Böylece bu yazı için “zafer nedir?” konusu üzerinde karar kılınca, gayri ihtiyari olarak elim emektar sözlüğümü raftan indirdi. “Zafer kavramında belki yakalamam gereken bir incelik vardır” diye düşünerek sözlüğü açtım. Sözlüğe göre, zafer “savaşta kazanılan *başarı*” demektir.

Zafer, savaşta başarıdır. İyi ama, “başarı” tam olarak ne anlama gelir? Sözlüğün ön kısmına geçerek, başarının “bir işte elde edilen *yararlı* sonuç” olduğunu tespit ettim. Eminim siz de burada karşı karşıya kaldığımız sorunun farkındasınız. “Yararlı”nın tam anlamı nedir? Artık sözlüğün ön ve arka taraflarına adeta mekik dokuyordum... Yarar kelimesini bulunca, şunu okudum: “Bir işten elde edilen *iyi* sonuç.”

Kaldı ki, zaferin ne anlama geldiği, “iyi”yi nasıl tanımladığımızı bağlıdır.

Rab İsa’ya hizmet ettiğimiz için Şeytan bize karşı savaşacaktır. Ama bu ruhsal savaşta zafer nedir? Hangi iyi sonuç elde etmeye çalışmalıyız? Ruhsal savaş içinde öyle cinleri kovsak ve dualar edelim ki, Şeytan’ın eli kolu bağlı olsun, başımıza kötü bir şey gelmesin! Böylece Şeytan bizimle birlikte hizmet eden kardeşleri ayartamaz, dışarıdaki kişileri bize kıskırtamaz hale gelir; biz de ne manşetlere ne de mahkemelere düşeriz, Müjde’yi huzur ve sevinç içinde yayarız. İyi denen sonuç bu olamaz mı? Acaba ruhsal zafer bu mudur?

Sözlük kuşkusuz çok yararlıdır. Oysa “iyi”yi doğru tanımlamak için başka bir kitaba, Kutsal Kitap’a bakmalıyız. Ruhsal savaşımızı açıklayan temel bölümlerden birinde şunu okumaktayız: “*İblis’in hilelerine karşı durabilmek için Tanrı’nın sağladığı bütün silahları kuşanın... kötü günde dayanabilmek, gerekli olan her şeyi yaptıktan sonra yerinizde durabilmek için Tanrı’nın bütün silahlarını kuşanın*” (Ef.6:11-12, vurgu eklenmiştir). Burada Şeytan’a karşı Tanrı’nın Mesih’te sağladığı silahları kullanırken, amaçlanan iyi sonuç nedir? Açıktır ki, ruhsal savaşta zafer, kötü günleri ortadan kaldırmak değil, “kötü günde *dayanabilmek*”tir.

Zafer sıkıntıların olmayışından ibaret değildir. İsa, “*Dünyada sıkıntınız olacak. Ama cesur olun, ben dünyayı yendim!*” diyor (Yu.16:33). Esas ruhsal zaferi, İsa’nın çarmıhta ölmek ve dirilmekle kazandığını aklımızdan çıkarmamalıyız. Bizim için zafer, Şeytan’ın bütün saldırılarına rağmen “yerimizde durabilmek”tir. Zafer, Mesih’te sahip olduğumuz kurtuluş ümidi, kardeşlik sevgisi, pak yaşayış veya müjdeleme ve hizmet gayretinden vazgeçmemektir.

Elçi Pavlus’un ruhsal zaferlerine bakın! Hapse düşmüş biri olarak neler demişti? “*Bu müjde uğruna bir suçlu gibi zincire vurulmaya kadar varan sıkıntılara katlanıyorum... (Ama) seçilmiş olanlar uğruna her şeye dayanıyorum*” (2Ti.2:9-10).

İdam edilmeyi beklerken (“*...kanım zaten adak şarabı gibi dökülmek üzere*”), Pavlus’un tesellisi şuydu: “*Yüce mücadeleyi sürdürdüm, yarışı bitirdim, imanı korudum*” (2Ti.4:6-7).

Mahkemeye çıkarılınca, bütün imanlı kardeşleri Pavlus’tan kaçtı. O zaman ne demişti? “*İlk savunmamda benden yana çıkan olmadı, hepsi beni terk etti. Bunun hesabı onlardan sorulmasın. Ama Tanrı bildirisi benim aracılığım ile tam olarak açıklansın ve bütün uluslar bunu duysun diye Rab yardımına geldi ve beni güçlendirdi.*” (2Ti.4:16-17). Pavlus kardeşlere kin beslemedi, onları candan affetti. Koca Roma İmparatorluğu ona suçlu muamelesi yapınca yılmadı. Pavlus’un tek kaygısı, “*Tanrı bildirisi benim aracılığım ile tam olarak açıklansın ve bütün uluslar bunu duysun*” şeklindeydi.

Pavlus, Şeytan’ın tüm saldırılarına rağmen “dayandı”. Böylece ruhsal zaferi kazandı.

Yukarıda gördüğümüz gibi, zaferin anlamı “iyi”yi nasıl tanımladığımızı bağlıdır. Bizim için zafer sayılan iyilik her zaman İsa ve O’nun Müjdesi’ne sadık kalmaktır.

Kardeşler, dayanalım! ◆

(Chuck Faroe)

KİTAP

Acı Çekme ve Şehitlik Üzerine Teolojik Düşünceler

Ken Wiest

Yaşamda karşılaştığımız en zor deneyimler, bizi yalnızca duygusal değil, ruhsal olarak da etkiler ve önceden tutduğumuz inançları yeniden gözden geçirmemize neden olur. Malatya’da yaşanan olay, akıllarımızda pek çok soru uyandırdı: Tanrı neden bu üç kardeşimizin vahşice katledilmelerine izin verdi? Mesih’e inancım yüzünden nelerle yüzleşmem gerekecek? Tanrı’nın halkına kötülük yapanlara nasıl karşılık vermeliyim? Bir imanlı kendisine zarar vermek isteyenlerle karşılaştığında nasıl davranmalı? Bu Malatya olayıyla ilgili doğrudan hiçbir Kutsal Kitap vahyi olmamasına rağmen, Tanrı’nın sözü, Tanrı halkının çektiği acılarla ilgili birkaç yardımcı nokta sağlamaktadır.

Bu vahşet olurken Tanrı neredeydi?

Tanrı’nın varlığı, bizimle olduğu gibi kardeşlerimizle de birlikteydi. Tanrı, sıkıntılı zamanlarında onları terk etmedi. Saldırı sırasında dayanmak için gereksinim duydukları her şeyi onlara verdi: lütf, Tanrı’nın sözü, cesaret ve güç. İçinde bulunduğumuz koşullar ne olursa olsun Tanrı asla bizi sevmekten vazgeçmez (Rom.8:31-39). Tanrı, acı çekmenin ne demek olduğunu İsa’nın ölümü aracılığıyla ilk elden bilmektedir. Çarmıhta bizim için acı çeken Kişi, halkı acı çektiğinde kederlenir ve onların yanında olduğunu hissettirir (İbr.2:9-17; 4:14-16). Bu olay, kurtuluşumuzun neye mal olduğunu ve Tanrı’nın acı çekenlere yakınlığını öğretmektedir.

Tanrı neden bu olayın olmasına izin verdi?

Kardeşlerimizin karşılaştığı şiddet, dört şeye dikkatimizi çeker:

1. Dünya, kendisine değil de Tanrı’ya ait olduğumuz için bizden nefret eder. İsa, dünyanın bizi asla anlamayacağını ve gerçekte bize zulmederek Tanrı’ya hizmet ettiklerini sanacaklarını söylemiştir (Yu.15:18-16:4).
2. Tanrı’nın halkı olarak kötülükle savaş halindeyiz. Bu durum bizim açımızdan güçlü bir iman, cesaret, “omuz omuz” birlik ve güç gerektirmektedir (Flp.1:27-30).
3. Şeytan’ın yaptıkları bize göre çok şiddetli olabilir (Şeytan’ın Eyüp’e yaptıkları gibi); yine de Eyüp’te gördüğümüz gibi Tanrı’nın böyle olayların olup bitmesine verdiği iznin bilgece ve iyi nedenleri vardır (bkz. Eyü.38-42. bölümler). Vahiy Kitabı’nda Şeytan, çoğu kez şehitlerin ölümünün sorumlusu olarak tasvir edilir. Fakat Tanrı, kendi yüce tasarıları için Şeytan’ın eylemlerini dahi kullanır. Tanrı, bu olaydaki şiddetin katılığını bazı kimselerin yüreklerindeki kötülükle yüzleşmelerini sağlamak için kullanacaktır.

Daha düşük şiddetteki bir olay gözden kaçabilse de, böyle bir olay kolaylıkla göz ardı edilemez. 4. Tanrı’nın hem ulusal hem de bireysel düzeyde imanlı olmayanları yargılamaya devam edeceğini unutmamalıyız. Tanrı, masum olanların da zarar görmesini engellemeyerek yargılarını “daha kesin” bir hale getirmektedir. Mesih’e olan imanın uğruna ölmenin Kutsal Yazılar’da bir zafer olarak görüldüğünü ise asla akıldan çıkarmamalıyız. Tanrı’nın egemenliği tümüyle gerçekleştiği zaman şehitlerin ödülleri büyük olacaktır (Va.20:4-6). Üç kardeşimiz bir anda cennetteki evlerine gitmişlerdir. 1.Petrus 1:6-7’de söylendiği gibi, çektikleri acı karşılığında Kurtarıcımız’dan övgüler almışlardır.

Tanrı burada kilisesini kurmayı sürdürmektedir (Mat.16:18). Bu olay, Tanrı halkına karşı büyük bir darbe gibi görünse de, Tanrı’nın tasarısının yürütmesine engel teşkil etmez. Acı çekme ve hatta şehit olma, Tanrı’nın kilisesini artmanın, güçlendirmenin ve derinleştirmenin bir parçasıdır (1Pe.4:17-19; 5:10; İbr.12:1-11).

Tanrımız mutlak bir şekilde iyi, lütfkâr ve egemendir. Bu inanca dayanarak, Tanrı’nın, kendi esrarengiz bilgeliğiyle, kendini en çok yüceltecek, kötülüğü en az ve iyiliği en yüksek düzeyde tutmayı sağlayacak yolu seçtiğinden emin olabiliriz.

Tanrı, halkından ne bekler? Şehitlik ölçü müdür?

Tanrı bütün halkının şehit olarak ölmesini beklemez. Tanrı, her imanlının şiddet dolu insanlarla yüzleşerek kahramanca bir duruş sergilemesini de beklemez. Yine de unutmamalıyız ki savaşımız ruhsal bir savaştır ve bedeli yüksektir (Mar.8:34-38; 9:33-37). Tanrı'nın başkalarını sevme buyruğunu her gün yerine getirmenin bir bedeli vardır. Kişinin canını vermesinin nihai bedeli, her gün ödediğimiz "küçük bedellerin" değerini kanıtlar. Benmerkezcilikten ve günahtan vazgeçerek her gün imanımızın bedelini ödemek konusunda sadık kalmalıyız.

Tanrı'nın bizden beklediği iman yaşamı, sona dek dayananlara vaat edilen göksel kent ve sonsuz ödüller uğruna zorluklara ve acılara katlanıp dayanmaktır (İbr.11). Dayanarak Mesih'in ve çarmıhın yaşamımızdan, Müjde'nin yalanlardan ve iman etmemiş olanların canlarının kendi rahatlıklarından daha değerli olduğunu gösteririz.

Bu kardeşler hizmet hakkında bizim bilmemiz gereken ne biliyorlardı?

Müjde'yi dünyaya duyurmanın bedelsiz olmasını bekleyemeyiz (Kol.1:24-26). Birçokları müjdeyi reddetse de, Mesih'in bize verdiği umuttan söz etmemizin **nedeni**, iman edecek olan "azınlıktır".

Dua etmekte kararlı olmanın ve iyilik yapmanın yanı sıra dünyanın sonuna dek Müjde'yi yaşayarak ve duyurarak kötülükle, savaşılmalıdır (Yar.3:15). Kötülüğü alt etmenin yolu, gerçek uğruna sevgiyle acı çekmektir. Pavlus bunu açık bir biçimde anlamış ve gerekirse canı pahasına acı çekmenin hizmet için "oyunun kuralı" olduğunu öğretmiştir (2Ti.2:3-7). Acı çekmek, bizim bir ayrıcalığımız olup doğru tarafta olduğumuzun da işaretidir (Flp.1:27-30).

Kardeşlerimiz şimdi bize ne söylerdi?

1. İsa, çektiğimiz tüm acılara değerlidir (Elç.5:41,42).
2. Hizmet uğruna acılara katlanmak boşuna değildir, o nedenle vazgeçmeyin (1Ko.15:57-58).
3. Acı çekmek bizi hizmete daha uygun ve etkili hizmetkârlar yapar, çünkü Tanrı'nın bizi nasıl teselli ettiğini açıklayabiliriz (2Ko.1:3-12). Karakterimizi, dayanıklılığımızı ve Tanrı'ya olan güven dolu umudumuzu geliştirir (Yak.1:3-5; Rom.5:5).
4. Olanlara sonsuzluk açısından bakın; böylece dünyasal acılarımız "geçici ve hafif" gelecektir (2Ko.4:16-18).
5. Mesih imanlısı olarak Tanrı'nın şu vaadine sahibizdir: Tanrı yeryüzünde çektiğimiz her sıkıntıda hep yanımızda olacaktır ve bu dünyadan göç ettikten sonra, suçlu biri olarak değil, doğru kalmaya gayret eden biri olarak sıkıntı çektiğimiz için bizi ödüllendirecektir.

İmanlılara saldıran ve zarar verenler hakkında ne düşünmeliyiz?

Tanrı'nın gerçeğinin yüreklerinde kabul görmesi için dua ederiz. İsa'nın Mat.5:43-48'de buyurduğu şekilde onları sevmeliyiz. Zulme vereceğimiz tepki, Tanrı'nın yücelmesi için bir fırsattır. Biz başlıyoruz, çünkü Kurtarıcımız bizi bağışlamıştır.

Ayrıca Tanrı'nın tasarısının yerine gelmesi için de dua ederiz. Bu tasarı, adil yargılarının sonsuzlukta olduğu gibi yeryüzünde de yerine gelmesini içerir ve bunların tümü O'na yücelik getirir (Rom.12:19).

Kötülüğün galip gelmesine izin vermemesi için dua ederiz; insanların kötü tasarılarının sadece utanç ve yararsızlıkla sonuçlanması için dua ederiz. İnsanların yalnızca adil Yaratıcı Hakim'e (Tanrı'ya) karşı savaşan yaratılmış varlıklar olduklarını anlamaları için dua ederiz (Mez.7,9,35).

Eğer bana zarar verme niyetinde olanlarla karşılaşsam ne yapmalıyım?

Pavlus, öfkeli kalabalıktan ve onların saldırılarından kaçtı (Elç.9:25; 19:30-31); İsa, "ayağımızın tozunu silkin" ifadesini kullandı ve Müjde'yi kabul etmeyenlerden uzaklaşılması gerektiğini vurguladı. Şiddetten ve aleni zulümden kaçmak, korkaklık değil, bilgeliktir. Mat.5:39, gerektiği takdirde şiddet karşısında kendini savunmanın yasaklandığı bir ayet değildir.

Korku, tehlikeyle yüzleştiğimizde verdiğimiz doğal bir tepkidir. Ölümlüyüz ve bu nedenle bazen "nasıl öleceğimiz" konusu bize sıkıntı verir. Bu sıkıntıyı çekmemeye gayret etmek yerine düşüncenizi Tanrı'ya ve O'nun sağladığı lütfkâr imkânlarla (Kutsal Kitap, imanlılar topluluğu gibi) yöneltin. O'nun lütfü yeterli olacaktır. İster hastalık yüzünden ileri bir yaşta ölelim, ister kaza sonucu ya da imanımız uğruna ölelim, yüceliğe geçerken O bize lütf, cesaret ve güç verecektir (Mat.10:16-42).

Peki ya yönetimdekiler?

1Ti.2:1-6'da söylendiği gibi, onlar için dua ederiz. Biliriz ki, yönetimdekiler bir gün dağıttıkları adalet ve korudukları iyi şeyler hakkında adil Tanrı'ya hesap vereceklerdir. Öyleyse yöneticiler *kendi yararları için*, tüm vatandaşların korunduğu ve Müjde'nin özgürce yayılabileceği bir ortam sağlamalıdır. Bunu onlara hatırlatmamız sadece kendi güvenliğimizi sağlamak için değil, onların ebedi yararı içindir.

Acı çekmenin, günaha düşmüş bir dünyada yaşamının bir sonucu ve Tanrı'nın tasarısının bir parçası olduğu unutulmamalıdır. Kardeşlerimizin şehit olmasının kesin nedenini bilemeyebiliriz, fakat sınırsız iyilik, bilgelik ve sevgi dolu Tanrı'nın onların ve bizim acılarımızı kendi yüce amaçları için kullanacağından eminiz. Tanrı'nın kendisi, tüm ihtiyaçlarımızı karşılayacak yeterliliğe sahiptir. ♦ (çev: YYY)

Dünyanın Yaşıyla İlgili Tartışma (1. Bölüm)

Giriş

Dünyanın ya da evrenin yaşının ne olduğu sorusu Hıristiyanlar arasında ayrılık yaratan bir konu mu olmalıdır? Hıristiyanlar olarak Tanrımız'ın hem yaratıcımız hem de günahı yargılayan, hem kutsal ve sevgi dolu hem de kişisel olduğu konusunda hemfikir olduğumuzu varsayıyorum. Burada üç bölüm halinde yayımlayacağımız bu makale, Kutsal Kitap'ın Tanrı'nın esini olan sözü olduğu varsayımı altında kaleme alınmıştır.

Böylece hepimiz bu ilkeler üzerinde uzlaşabilir ve evrenin yaşı hakkındaki farklı görüşleri geçerli kabul edebilir miyiz?

Uzun bir süre bu konuyu araştırmaktan kaçındım, çünkü Kutsal Kitap'ın Tanrı sözü olduğuna inancım ile bilim adamı olarak aldığım eğitim arasında bir gerginlik hissediyordum. Bu durum, özellikle Oxford Üniversitesi Viroloji Enstitüsü'ndeki çalışmalarım sırasında yaşamın kökeni ve dünyanın yaşı konularında meslektaşlarımdan gelen soruları yanıtlamadığım için bana hayal kırıklığı yaşattı. Ne var ki, yaratılışçılar arasındaki tartışmaların her iki yönü üzerinde yaptığım araştırmalar sonucunda, iki tarafın da görüşlerini anlama ve saygı duyma bakımından bu ihtilafı ele almanın yararlı olduğunu düşündüm.

Kişisel bir Yaratıcımız olduğu konusunda hemfikir olduğumuzu varsaydım. Bu makale dizisi, “evrime karşı yaratılış” konusuyla ilgili değildir. Bu makalelerin kapsamı, Kutsal Yazılar'a ve bilimsel önermelere bir bakış sunmaktan ve evrenin yaşı hakkında önde gelen iki Hıristiyan görüşüyle bağlantılı bazı sorunları incelemekten ibarettir. Bu makalede iki büyük görüş tanıtılırken sonraki makalelerde bu görüşlerle ilgili bazı temel sorunlar masaya yatırılmaktadır. Amaç, iki yorumun da sağlam Kutsal Kitap yorumlarıyla tutarlı olduğunu, fakat kendi içlerinde sorunlu öğeler bulunduğunu göstermektir. Tartışmaları daha ayrıntılı incelemek isteyenler için dipnotlarda internet siteleri¹ ve kitap referansları verdim. Varacağımızı umduğum sonuç, kendi yorumlarımız lehine dogmatik olmaktan kaçınarak diğerlerinin görüşlerine saygılı olmamızdır.

Farklı Görüşlerin Özeti

Büyük Protestan kitlelerce Kutsal Kitap'a uygun kabul edilen ve Darwinizm'e ödün vermek olarak görülmeyen Kutsal Kitap'ın yaratılış öğretilerine dayalı dört ana Hıristiyan görüş bulunmaktadır². Bunlar kısaca:

- ◆ Literal görüş, 24 saatlik zaman görüşü ya da Genç Dünya görüşü olarak da bilinen ve yaratılış günlerini her biri yirmi dört saatten oluşan ardışık altı dönem olarak ele alan Takvim Günü Yorumu.
- ◆ Aşamalı yaratılış olarak da adlandırılan ve ilgili günleri ardışık altı uzun çağ olarak gören Gün-Çağ Yorumu.
- ◆ Günleri, kronolojik olmayan, süresi belirlenmemiş ve konuya göre ayrılmış bölümler olarak değerlendiren Çerçeve Yorumu.
- ◆ Yaratılış günlerini insanların bir çalışma haftasının benzeri olarak ele alan Benzetim-Gün Yorumu.³

Bunlardan ilk ikisi, yani Takvim Günü Yorumu ve Gün-Çağ Yorumu daha yaygın görüşler olup bu makalenin konusudur. Bununla birlikte, onları incelemeye başlamadan önce dikkate değer daha başka yorumların da var olduğunu söylemek istiyorum. Bu görüşler genel olarak Yaratılış'ın bilimsel bir ders kitabı olsun diye değil, kişisel yaratıcı Tanrı'yı tanıtmak ve diğer dünya görüşlerini reddetmek için yazıldığına dikkat çekerek yaratılış anlatısının ayrıntılı tanımı üzerine vurgu yapmazlar. Örneğin, bir Pentatük (Eski Antlaşma'nın ilk beş kitabı) uzmanı olan Sailhamer'ın savunduğu görüş özellikle kışkırtıcı olup pek çok varsayımımıza meydan okumaktadır. Sailhamer, Yaratılış 1. bölümü, Tanrı'nın bir halkı hazırlayıp onları vaat edilmiş topraklara götürmesini konu eden Pentatük'ün bütünü bağlamında ele alır. Sailhamer, Yar.1:1'de Tanrı'nın belirsiz bir zaman içerisinde göğü ve yeri yaratmasının anlatıldığını ve sonra Yar.1:2'den başlayarak Tanrı'nın tüm dünyayı yaratmasının değil, halkı için vaat edilmiş toprakları hazırlamasının konu edildiğini öne sürer.⁴ Bu ilginç bir düşünce olmakla birlikte bu yazının kapsamı dışındadır.

Takvim Günü Yorumu

Takvim Günü Yorumu, her zaman farklı görüşlere sahip saygın Hıristiyan önderler bulunmasına rağmen (Origen ve Augustine, bu görüşe muhalif olduklarını resmi olarak bilinen ilk imanlılardır) Hıristiyanlar arasında geleneksel olarak kabul edilen en yaygın görüş olmuştur.⁵ Eski öğretilere ve inançlara bağlı kalmanın iyi yanları bulunmasına karşın, tarihte Roma Katolik Kilisesi'nin, Aristo felsefesini Kilise dogmaları ile son derece özdeşleştirmesi nedeniyle, Galileo'nun gözlemleriyle güçlü biçimde desteklenen Kopernik kuramı (güneşin dünyanın etrafında döndüğü görüşü) karşısındaki tutumunu değiştirmeyi reddetmesi dikkat çekicidir. Sonuç olarak Kilise, kendi görüşüyle çelişen her öğretinin yayınlanmasına yasak koymuştur.⁶

Yaratılış 1. bölümün en basit ve en birebir yorumu, Tanrı'nın tüm evreni belirtilen kronolojik sıra dahilinde 24 saatlik altı gün içinde yarattığıdır. Ne var ki, bu görüşün kendi içinde bazı sorunları vardır. Tanrı dünyayı ışıktan önce mi yarattı? Eğer Tanrı, güneşi dördüncü gün yarattıysa ilk gündeki ışık neydi? Kimileri bu ışığın, güneşe ya da aya ihtiyaç duymayacak olan Yeni Yeruşalim'deki gibi Tanrı'nın görkemi olduğunu söyler (Va.21:23).⁷ Buna karşın, geçici bir işlevi olan yaratılmış bir ışık olduğundan, söz konusu ışığın Tanrı'nın ilahi doğasının bir parçası olabileceğini kabul etmek güçtür ve dahası yeryüzünün yarısında bu ışığın yokluğu, orada Tanrı'nın bulunmadığı anlamına gelecektir.⁸ Eğer ilk üç gün henüz güneş yaratılmadan önce gerçekleştiyse, o takdirde bu günler güneşe göre hesaplanan günler değildir ve daha farklı bir uzunlukta olabilirler. Ayrıca altıncı günle ilişkili her şeyin yirmi dört saatlik bir zaman dilimine nasıl sığabildiğini hayal etmek güçtür. O günde Tanrı:

1. Karada yaşayan tüm hayvanları yarattı.
2. Adem'i yarattı.
3. Bir bahçe hazırladı ve Adem'i oraya yerleştirdi; öyle ki Adem orayı işlesin ve oraya baksın.
4. Adem'e meyve yemekle ilgili buyruklar verdi ve yasaklı meyveden yemenin ölümüne yol açacağı konusunda onu uyardı. (Adem ölümün ne olduğunu nasıl biliyordu?)
5. Şu anda nesli tükenmiş olanlar dahil bütün canlı yaratıklara (tüm büyükbaş hayvanlar, yırtıcılar ve kuşlar) ad versin diye onları Adem'e getirdi (aceleyle yerine getirilmemesi gereken keyifli ve büyük bir görev).
6. Adem için uygun bir yardımcı bulunmadığına karar verdi.
7. Adem'e derin bir uyku verdi, kaburga kemiklerinden birini aldı, yarasını iyileştirdi ve kadını (Havva'yı) kaburga kemiğinden yarattı. Adem uyandı ve Tanrı ona Havva'yı verdi.
8. Tanrı, Adem ile Havva'yı kutsadı ve onlara buyruk verdi.

Bunların tümü altıncı akşamdan önce gerçekleşti! Bazı yorumcular Yaratılış'ın 3. bölümde geçen olayları bile altıncı gün içine dahil ederler.

Bilimsel gözlemleri ve kuramları göz önüne aldıkça daha fazla sorun ortaya çıkmaktadır. Bilimsel buluşlara göre, dünyanın güneş ve yıldızlardan önce yaratılmış olması mantıklı değildir. Bilimsel hesaplamalarla yeryüzünün yaşı 4-5 milyar yıl⁹ olarak tahmin edilirken evrenin yaşı 13-17 milyar yıldır; bu rakamlar Takvim Günü yorumuna inananlarca dünyanın ve evrenin yaşı olarak tahmin edilen en çok 10 bin yıllık süreden büyük ölçüde farklıdır. Fosillerin ve kayaların yaşları ile kozmolojik özellikler dikkate alındığında bu Genç Dünya görüşü sorun yaratmaktadır. Kozmolojik bulgulara göre milyonlarca yıldır hareket halinde olan uzak yıldızlardaki ışığı nasıl oluyor da görebiliyoruzdur? Bunlar sonraki makalelerde daha fazla tartışılacak sorulardır.

Gün-Çağ Yorumu

Gün-Çağ yorumunun kökeni, İbranice'de gün anlamına gelen *yôm* sözcüğünün anlamına dayanır. Bu, üzerinde geniş çapta çalışmalar ve araştırmalar yapılmış bir konudur. Çoğunlukla Genç Dünya görüşünü destekleyen kişilerden oluşan Amerika Presbiteryen Kilisesi'nin Yaratılış Araştırma Komitesi, bu soruyu ele almış ve Eski Antlaşma'da *yôm* sözcüğünün 24 saatlik zaman diliminden ayrı bir anlam taşıdığı pek çok ayet bulmuştur. Özellikle Yar.2:4 hakkındaki yorumlarını oldukça yerinde buldum:

Gerçekte yôm sözcüğü, Yaratılış 1'de altı günlük bir zaman dilimi olarak tanımlandığı gibi Yaratılış 2:4'te Tanrı'nın yaratılışında meydana gelen her şeyi tanımlamak amacıyla tekil halde kullanılır.

*Dilbilimci Dr. Robert B. Longacre'nin yôm'un anlam kapsamı hakkında komiteyi bilgilendirdiği gibi: 'Yaratılış 1'in görünür bağlamındaki İbranice sözcük yôm, burada belli ki betimsel bir anlamda kullanılmaktadır: "RAB Tanrı göğü ve yeri yarattığı günde" (Yar.2:4). Burada yaratılışın tüm altı günü, Yaratılışın günleri nasıl yorumlanırsa yorumlansın [yani, 24 saatlik günler, uzun çağlar, mecazi bir deyim vs.], burada bu 'altı gün', 'RAB Tanrı'nın yeri göğü yarattığı gün' olarak özetlenmektedir; NIV çevirisinde "yarattığı gün" ifadesi basitçe "yarattığında" olarak çevrilmiştir."*¹⁰

İbranice'de tıpkı İngilizce'de olduğu gibi "gün" sözcüğünün birçok anlamı olabilir. Ne var ki, burada sürekli tekrarlanan "akşam oldu, sabah oldu" ifadesi bu bağlamda gün kavramını 24 saatlik bir zaman olarak kısıtlamakta mıdır? Görünen o ki bu soru daha fazla tartışma doğuracaktır. Bu ifadenin İbraniler'de günün başlangıcı olan "akşam" ile başlamasına rağmen "sabah" ile bitmesi ilginçtir ve bu yüzden cümle, birebir olarak gündüz saatlerinden ya da tam bir günden çok gece vaktini ifade eder gibi görünmektedir. Akşam ve sabah sözcükleri günün, birbirinden ayrı, kronolojik alt bölümlerden meydana geldiğini ifade ediyor olabilir.

Yaratılış 1'in, en birebir yorumu için olmasa da, günlerin belirsiz zaman dilimlerini ifade ettiği görüşü, kendi içinde Kutsal Yazılar'ın güvenilir yorumlanmasını ihlal ediyor görünmez. Bu yaklaşımın avantajları ve dezavantajları vardır. En büyük avantajları, Yaratılış günlerinin sıralamasının daha akılcı bir açıklamayla sunması ve pek çok seküler bilimsel bulgu ve kuramlarla geniş ölçüde uyumlu olmasıdır. Eğer Yaratılış 1'de öne çıkan unsurun 2. ayette açıklandığı gibi dünyanın yüzeyi olduğu görüşü kabul edilirse bu durum özellikle doğru olur.¹¹ Işık zaten yaratılmıştı, fakat yeryüzü şekilsiz ve boş olup henüz yaşam için hazır değildi. Dünyanın ilk zamanlarında atmosferdeki toz bulutu, güneşin, ayın ve yıldızların dünya yüzeyinden görünmesini engellemiş olabilir. Bu nedenle bitkilerin büyümesini sağlayacak yeterli miktarda güneş ışığının yeryüzüne düşmesine dek uzun bir zaman ve daha uzaktaki gök cisimlerinin görünür hale gelmesi için çok daha uzun bir zaman geçmesi gerekecekti. Yaratılış öyküsüne göre tüm canlı organizmaların (bitkilerin ve hayvanların) makroevrimin sonucunda değil, doğrudan Tanrı'nın yaratıcı eylemleriyle var olmasına rağmen, bu "dünya yüzeyi" bakışı sayesinde yaratılış sıralaması bilimsel yaklaşımın öngördüğü sırayla genelde uyumludur. İster altı gün, ister milyarca yıllık altı dönem söz konusu olsun hiçbir şey tesadüfen olmamıştır. Aşamalı Yaratılışçılar, günlerin muhtemelen birbirinden tamamen ayrı olmadığını, bazılarının çakıştığını öne sürer; böylece fosil kayıtları ve beklenen doğal sıralama ile daha büyük bir uyum görülür. Örneğin, bitkisel yaşamın üçüncü günde yaratılmasının doğal sıralamaya uygun düşmesine rağmen, daha karmaşık düzeydeki bitkilerin ışık yoğunluğunun arttığı dördüncü günde ve tohumlu bitkilerle meyve ağaçlarının böceklerin ve diğer polen taşıyıcıların yaratıldığı beşinci günde ortaya çıkması, beklentilere uygun olacaktır. Tanrı'nın tozlaşmayı ve tohumların yayılmasını sağlamak üzere hayvanlar için çekici olacak biçimde tasarlanmış bitkilerin, hayvanlardan milyonlarca yıl önce yaratılmış olması akılcı olmayacaktır..

Dünya'nın yaşlı olması görünüşü, şimdiye dek pek çok hayvan neslinin gelip geçtiğini varsaymakta ve belki de Gün-Çağ görüşünün en büyük sorununa, yani günaha düşüşten önce ölümün dünya üzerinde var olduğu düşüncesine yol açmaktadır. Bu konu bir sonraki makede ele alınacaktır. ♦ (çev: YYY)

Kilisemizin belirleyici unsuru lütuftur. Bu düşüncemize katılmayana 'git' deriz, sorun biter.

*Dünyanın egemenliği, Rabbimiz'in ve Mesih'i'nin oldu.
O sonsuzlara dek egemenlik sürecek. (Vahiy 11:15)*

Mesih kazanacak, kötülük kaybedecektir. İnsan olarak umudumuzun sarsılmaz temeli budur; yeryüzünde sevineceğimize dair beklentimiz çektiğimiz acılar yüzünden yerine gelmese bile.

— David Powlison

Tanrı, kişiyi birçok iyi iş için aracısı yapacaksa, ona derin acılar çektirir.

— A. W. Tozer

Metinler Çarpıtılıyor mu?

Rodney J. Decker

Yeni Antlaşma'da Bulunan Eski Antlaşma Alıntıları

Kutsal Kitap yorumcularının karşılaştığı en önemli sorunlardan biri, Eski Antlaşma ve Yeni Antlaşma arasındaki ilişkiyi anlamaktır. Bu konu beraberinde birçok soru uyandırır:

1. Anlam metnin “içinde” mi bulunur, yoksa metnin “üzerinde”, “altında” ya da “arkasında” anlam aranmalı mıdır? (Yani metinde yalın olarak söylenenden daha “derin” ya da daha “ruhsal” bir anlam var mıdır?)
2. Metnin anlamını kim belirler? Yazarın niyetine mi yoksa okuyucunun kararına mı bağlıdır? Okuyucunun metni istediği biçimde anlama hakkı yok mudur?
3. Anlam tek ve kesin midir? Yoksa metnin içinde “derin ve ruhsal” anlamları da içeren birden çok anlam bulunmakta mıdır? Bir metnin günümüzdeki anlamı Yeni Antlaşma zamanındaki anlamından farklı mıdır? Bir Eski Antlaşma metninin anlamı Yeni Antlaşma içinde alıntılanıldığı zaman değişir mi?

Bu soruların tümü tek bir temel soruya dayanmaktadır: Tanrı bir metin içinde, o metni yazan insanın bildiğinden daha fazlasının mı anlaşılmasını amaçlamaktadır?

Eski Antlaşma metninin Yeni Antlaşma'da kullanımının doğru anlaşılması başlıca iki koşula bağlıdır:

1. Tanrı'nın vahyinin gelişen yapısını ve bunun ışığında bir antlaşmanın diğeri üzerindeki önceliğini tam olarak kavramalıyız.
2. Metinlerin yorumlanmasında simgeselliğin (typology) kullanımını iyi anlamalıyız.

Decker'in konuşması, başka metinlerden alıntı yapma konusunda odaklanır. Bu kavram “daha önceki metinlerin sonradan yazılan pasajlar içindeki kullanımının incelenmesi” olarak tanımlanabilir.¹ Metinlerin bir arada kullanılması önemli bir konudur. Bu türden iki metni yorumlayan biri, tek başına eski metni (yani Eski Antlaşma metnini) ya da yeni metni (yani daha sonraki Eski ya da Yeni Antlaşma'da tekrarlanan eski metni) açıklamaya girişmemelidir. Ayrıca eski metnin yeni metin içinde kullanılmasının doğurduğu anlamları ve bu anlamların yorumu nasıl etkilediğini ortaya çıkarmaya çalışmalıdır. Böylece, eğer yorumcu bir Eski Antlaşma peygamberinin sözlerini alıntılamanın bir Yeni Antlaşma metni üzerinde çalışıyorsa, Eski Antlaşma peygamberliği ve Yeni Antlaşma bağlamlarında yorumlamaya girişerek her iki metnin birbirlerini nasıl etkilediği sorusunu yöneltmelidir.

Alıntı içeren metinleri açıklamak için çeşitli öneriler ileri sürülmektedir. Örneğin, bazıları Eski Antlaşma içinde daha “derin veya ruhsal” bir anlam bulunduğunu ve bu anlamın ancak Yeni Antlaşma'yla beraber ortaya çıktığını iddia eder. Bu düşüncüyü paylaşan yorumcular, Eski Antlaşma'ya “Yeni Antlaşma gözlükleriyle” bakar. Bazıları Eski Antlaşma'yı Yeni Antlaşma'nın Mesihbilimi (Christology) “gözlüğüyle” yorumlar. Bu yorumcular Mesih'i Kutsal Kitap'ın ana teması olarak görerek Eski Antlaşma'nın çoğunun Mesih'le ilgili olduğuna (O'nu işaret ettiğine) inanır. Bazıları ise anlamın çok boyutlu olduğunu ve yalnızca ilk okuyucuyla sınırlı olmadığını düşünür. Bu görüşe göre, bir Eski Antlaşma metni Eski Antlaşma zamanlarındaki okuyucu için başka, Yeni Antlaşma zamanı için başka ve günümüzde okuduğumuzda başka bir anlam taşır.

Decker metnin her devirde geçerli olan anlamını anlamamanın temeli olarak, o metnin yazarının niyetini kabul eder. Decker, “Yazarın niyeti, anlamı geçerli kılan yorumlama ilkesidir... hem neyi ifade ettiği hem de ifade ettiğin ne anlamı geldiğini yazarın yazdıkları (tarihsel ve kültürel bağlamında doğru anlaşıldığında) belirler... bir metin, yazarının anlamadığı bir anlama gelemeyeceği gibi bu anlam metnin okuyucusu tarafından hiçbir şekilde koşullandırılmaz” ifadesini kullanır (a.g.e, s. 8. Başka bir deyişle metnin anlamını çözümlenmek için kendimize “Yazar, o şartlarda ve o çağda yaşayan insanlara özenle seçerek aktardığı bu sözlerle ne anlatmak istemişti?” sorusunu sormalıyız.

Bu son cümle (metnin anlamının okuyucu tarafından hiçbir şekilde belirlenememesi) bugünlerde pek kabul görmez. “Bu metin size ne ifade ediyor?” sorusunun sorulduğu bir Kutsal Kitap çalışma grubundan gelecek cevap şu olmalıdır: *Benim için* ne anlama geldiği değil, gerçekte *yazar için* ne anlama geldiği önemlidir.

Bu ayrımı belirten biri, “anlam” (tamamen metne bağlı) ve “önem” (metin ile okuyucunun durumu arasındaki ilişki) kavramlarını ayırt etmelidir. Yazarın niyetine odaklanılmalıdır, çünkü bu, doğru yorumları yanlış olanlardan ayırabilmenin tek yoludur. Bazılarının, Tanrı’nın sözlerinin “daha derin” anlamlar içermesi gerektiği fikrine kapılmaları konusunda Stein’in şu tespiti yerindedir: “Tanrı’yı anlamak için elimizde Kutsal Yazılar’dan başka bir yol yoktur... Farklı tanrısal anlamlara ulaşmak durumunda değiliz.”²

Yorumların yazarın niyetini esas alarak yapılması anlayışı birçok bakımdan topa tutulmaktadır. Bunlardan biri, Eski Antlaşma’nın Yeni Antlaşma içinde kullanımınıdır. Günümüzde bir metnin tek bir anlamı olduğu düşüncesine, modası geçmiş, belli bir grubun ortak fikrinden doğmuş ideolojik bir güç aracı olarak bakılmaktadır. Buna karşın bir imanlıya göre metnin yazarının taşıdığı niyeti dışlamak, doğruyu ve yanlışları belirleyeceği bir standarttan yoksun olacağı için okuyucunun öznellik denizinde sürüklenmesine neden olur. Bir kere yazılmış bir metnin anlamının artık değişmeyeceğinin kabul edilmesi gerekir.

Peki Eski Antlaşma’nın Yeni Antlaşma içerisinde alıntılanmasına ne demeli? Eski Antlaşma metinleri Yeni Antlaşma içerisinde birçok farklı biçimde kullanılır. Decker, bu alıntıları dört kategoriye ayırmaktadır. Belirli bir metnin hangisine girdiğinin tespit edilmesi için metnin hem Eski hem de Yeni Antlaşma *bağlamlarında* yorumlanması gereklidir. Decker’in kategorilerine bir göz atalım...

1. **Doğrudan Gelecekte Olacakları Bildiren Peygamberlikler.** Bu kategori, birçok okuyucunun bir anda anlayabileceği ve metinlerde çoğu kez kullanıldığını varsaydığı biçimdir. Bu alıntılama biçiminde Yeni Antlaşma yazarı, Eski Antlaşma metnini bağlama göre ve tarih ve dilbilgisi ışığında doğru biçimde yorumladıktan sonra bu bildirinin şimdi ya da “Eski Antlaşma yazarının peygamberlik ettiği ve anladığı şekliyle” gelecekte nasıl yerine geldiğini göstererek metnin açıklamasını yapar³ Decker, Yeni Antlaşma’da verilen Eski Antlaşma metninin gelişim göstereceğini, fakat bu gelişimin “Eski Antlaşma’yı asla yeniden yorumlayarak anlamını değiştirmeyeceğine” işaret eder). Decker’in bu kategoriye dahil ettiği iki örnek, Yşa.53:12-Luk.22:37 ve Yşa.61:1-2-Luk.4:18-21’dir. Hepsi olmasa da, ‘yerine gelmek’ ifadesinin bulunduğu metinlerin çoğu bu kategoriye girmektedir.
2. **Benzerliğe göre kullanılması.** Bu kategoriye giren kullanımlarda, Yeni Antlaşma yazarı “Eski Antlaşma’da geçen bir kişi, ilke ya da olay ile ilişkili bir Yeni Antlaşma ögesi arasında benzerlik kurar”.⁴ Decker’a göre, bu tür kullanımlarda Eski Antlaşma metni özgün bağlamına göre yorumlanır, anlamı genişletilmez ve söz konusu peygamberliğin yerine geldiğini belirten bir ifade bulunmaz. Bununla birlikte alıntı yapıldığını belirten bir ifade bulunabilir. Decker buna örnek olarak, Yşa.22:13-1Ko.15:32; Yşa.40:6-8-1Pe.1:24-25 ve Yas.25:4-1Ti.5:18’i (ayrıca 1Ko.9:9-11) sayar.
3. **Göndermeler.** Bu kategoriye, yazarın amacına ulaşmak için Eski Antlaşma dilini ya da insanların, yerlerin ve olayların tasvirini kullandığı ayetler girmektedir. Bu kategoride, herhangi bir sözel ilişki hatta bir ‘yerine gelme’ durumu dahi bulunmaz. Eski Antlaşma’yı Kutsal Yazılar olarak kabul eden Yeni Antlaşma yazarlarının, Yeni Antlaşma konularını desteklemek, tasvir etmek ya da açıklamak için Eski Antlaşma’dan göndermeler yapmaları doğaldır. Herhangi bir düşünceyi vurgulamak, tasvir etmek ya da desteklemek isteyen imanlıların kullandığı dil günümüzde Yeni Antlaşma’dan göndermelerle doludur. Yeni Antlaşma yazarları da aynı şeyi yapmıştır.
4. **Simgesellik (Typology).** Bu dört kategorinin içinde yanlış anlaşılmaya en uygun olanı budur. Çoğunlukla Eski Antlaşma’nın daha simgesel ya da “ruhsal” yorum biçimleri olarak algılanır. Bir “simgeyi” oluşturan unsurlar, genelde anlaşmazlıklarla dolu tartışmaların konusudur. Simgeleri tanımlamak için Decker aşağıdaki ölçütleri önerir:
 - a. Eski ve Yeni Antlaşma arasında dikkat çekici bir karşılaştırma konusu bulunmalıdır. Önemsiz benzerlikler, simge ilişkisi olduğunu kanıtlamak için yeterli değildir.
 - b. İnsanlar, olaylar, kurumlar veya eylemler arasında anlaşılır bir tarihsel bağlantı bulunmalıdır. “Ruhsal” ya da alegorik yorumlar tarihsel ilişkileri göz ardı eder ve yalnızca yorumcunun hayal gücüne dayanır.

- c. Yeni Antlaşma'da simge, Eski Antlaşma'daki karşılığında daha büyük, daha önemlidir ve onda daha açık ve eksiksiz bir şekilde ruhsal gerçekler bildirilir. Mesih'in Melkisedek'ten daha yüce olması buna iyi bir örnektir (krş. İbr.7).
- d. Muhtemelen en önemli nokta olarak, simge ile karşılık ilişkisinin kurulabilmesi için Kutsal Yazılar'ın ortaya koyduğu bir kanıt bulunmalıdır. Bu kanıt, doğrudan söylenen bir cümle olmak zorunda değildir (örn. Rom.5:12-14'te Adem ve Mesih'le ilgili ifade gibi). Fakat eğer Kutsal Yazılar'dan kaynaklanan bir ilişki söz konusu değilse, belli ki yorumcunun hayal gücünden ileri geliyordur.

Bu kategoride özel olarak, insan yazar ve ilahi Yazar'ın neleri bildiği sorusu ortaya koyulmaktadır. Bu soruyu yanıtlamak için başlıca nokta, bir Yeni Antlaşma'nın simgesinin zamanda *ileriye* değil, *geriye* doğru baktığıdır. Bu şekilde anlaşıldığı takdirde, verilen bir simge peygamberlikle ilgili değildir: Yeni Antlaşma yazarının simge bilgisini Eski Antlaşma yazarı bilmez. Aynı zamanda Yeni Antlaşma yazarı Eski Antlaşma metnini ya da Eski Antlaşma yazarının niyetini de çarpıtmaz. Yeni Antlaşma yazarı, açıktır ki Tanrı'nın yaptıklarının amacını ve sonuçlarını daha iyi görebilmektedir. Decker, "Simgesellik (typology), Tanrı'nın insanlık tarihi içindeki amaçlarını gerçekleştirmek için mutlak yetkisiyle düzenlediği tekrarlayan bir dizgidir... Bir simge, sonraki vahiylerde kendi işi olduğunu göstermek ve tarih içinde yürüttüğü amaçlarının, halkı tarafından iyice anlaşılması için Tanrı'nın tekrar kullanmayı tasarladığı olaylar dizgisinin başlangıcıdır" şeklinde tanımlama yapar.⁵

Decker haklı olarak bu dört kategori arasında keskin ayrılıklar bulunmadığına işaret eder. Bunlar aslında, okuyucunun sınıflandırma girişimlerinin bir ürünü olup Kutsal Yazıları kaleme alanların bilinçli olarak uymaya çalıştığı yapısal bir çerçeve değildir. Her şeye rağmen Decker'in özet yorumu önemlidir: "Yeni Antlaşma yazarı hiçbir durumda Eski Antlaşma metninin anlamını değiştirmez... Eski Antlaşma metninin, yorum ve içerik bakımlarından anlamı korunmaktadır... Bir Eski Antlaşma metninin ilk halinden farklı bir anlama geldiği asla söylenmemektedir".⁶ Yeni Antlaşma konularını desteklemek ya da tasvir etmek için Eski Antlaşma içinden birçok alıntı kullanıldığı için bu özet çok mantıklıdır. Eğer Yeni Antlaşma yazarları Eski Antlaşma metinlerini yanlış bir biçimde kullansalardı, savundukları konu daha o noktadayken çökecekti.

Decker ayrıca şöyle güçlü bir ifadede de bulunur: "Peygamberlik metinlerinin yazarları, peygamberlik sözlerinin ne anlama geldiğinin *her zaman* farkındaydılar".⁷ Fakat Eski Antlaşma peygamberliklerinin yazarlarının, zamanlama ve koşullara bağlı ayrıntılar gibi anlamadığı konular *vardı*. Yeni Antlaşma'da yerine gelen peygamberlik tanımlamaları, peygamberlik eserlerinden daha ayrıntılıdır. Diğer taraftan Yeni Antlaşma metinleri, Eski Antlaşma metinleri içinde açık olmayan daha kapsamlı anlamları ortaya çıkarabilir. Fakat peygamber sezgisel olarak kim hakkında peygamberlikte bulunduğunu bilecektir (yani Eski Antlaşma yazarı, sözü edilen Kişi'nin Mesih olduğunu anlayacak, fakat Mesih'in Nasıralı İsa olduğunu bilemeyecekti).

Eski Antlaşma ayetlerinin Yeni Antlaşma'da alıntılanması konusu derindir. Yeni Antlaşma yazarının Eski Antlaşma ayetini alıntılanmakla 'neyi amaçladığını' belirlemek için kullandığı sözcükler önemlidir. Konu mümkün olduğunca kapsamlı bir şekilde ele alınmalıdır. Nicole, Eski Antlaşma'nın kullanımları tanımlamak için yararlı bir liste verir: 'argümanı desteklemek, tasvir etmek, eğitmek, belgelemek, peygamberliğin yerine gelmesini ilan etmek, azarlamak.'⁸

Alıntılar üzerinde çalışan yorumcu çalışmasını önce Eski Antlaşma, sonra Yeni Antlaşma üzerinde yapması gerektiğini aklında tutmalıdır. Yorumcunun Eski Antlaşma metninin kullanılma niyetini tam olarak anlaması, onu, incelediği alıntıyı yanlış değerlendirmekten, Yeni Antlaşma'yı yanlış anlamaktan ya da Eski Antlaşma'yı ne Eski Antlaşma yazarının ne de Yeni Antlaşma yazarının tasarlamadığı şekilde algılamaktan alıkoymaktır. ♦ (Ken Wiest; çev: YYY)

Kendine ve öğretine dikkat et... (1Ti.4:16)

Kendine... dikkat et. Nasıl bir insan olma yolundasın? Araba bakımı dersi verip de tehlike yaratacak derecede külüstür bir araba kullanan biri gibi misin? Kendi kemanının akordunu yapamayacak kadar meşgul bir müzik öğretmeni gibi mi? Yoksa bir grup dağcıya önderlik edecekken kendi yürüyüş ayakkabılarını unutan biri misin?

Wesleyler'in Getirdiği Yeni Ruhsallık (1738)

2 Nisan 1739 Pazartesi günü İngiltere'nin yoksul liman kenti Bristol'de kötü yaşam koşullarını protesto eden ayaklanmalar baş gösterdi; bu sırada yabancı bir adam garip bir şey yaptı. Oldukça kısa ve zayıf olan bu adam durdurulması imkânsız bir güçle dolmuş gibi harekete geçti. Bir Anglikan rahibinin oğlu olan bu adamın kendisi de bir Anglikan rahibiydi. Aynı zamanda çok az kişinin üniversiteye gittiği böyle bir dönemde Oxford'tan mezun olmuştu.

Peki yapmak üzere olduğu garip şey neydi? Vaaz vermek! Peki bu olay neden bu kadar garip olsundu? O dönemde ve o yerde, toplum ve din hayatı hakkında her şey sıkı kurallara bağlanmıştı. Mutlak dinsel kabullerden biri de vaazların ancak pazar günleri ve kiliselerde verilebilmesiydi. Bunun dışındaki her şey tahrik edici ve fanatik bir eylem sayılırdı. Kilise duvarları dışında açık havada vaaz vermek duyulmuş şey değildi. Böyle bir şeyin olması, bölücülük olarak görülürdü.

Ancak Nisan ayının o Pazartesi günü tüm Hıristiyanlık tarihi için, özellikle Protestan görüş içerisinde, yeni ve çok önemli bir olay gerçekleşecekti. Konuşmacı John Wesley'di (1703-91). İncil'i yoksullara duyurmak uğruna, kendi disiplinli yaşamını dahi düzenleyen toplumsal gelenekleri bozmaya razıydı. Wesley, daha sonra günlüğünde bu olayı şöyle anlatır: “Öğleden sonra saat dörtte Tanrı'ya itaat etmeye karar verdim ve kentin yakınındaki küçük bir tepe üzerinden yaklaşık 3000 kişiye hitap ederek kurtuluşun sevindirici haberini anayollarda paylaştım.”

Bu çok önemli adımı atarken John Wesley yalnız değildi, zira ilahi yazan kardeşi Charles (1707-88) her zaman onun girişimlerinin tam bir destekçisiydi. Bazı bakımlardan Wesley kardeşler, Protestanlık akımının başlamasının üzerinden geçen iki yüzyılın ardından Reform'un temel mesajının en etkili savunucuları oldular.

Reform gerçekleri Wesleyler için yaşayan gerçekliklerdi. Bizzat kendilerinin iman tanıklıklarının ayrıntıları Reform'a olan bağlılıklarını açıkça gösterir. 17 Mayıs 1738'de Charles Wesley ve bir arkadaşı Luther'in Galatyalılar Kitabı üzerine yazdığı bir yorumunu birlikte okumaya başladılar. “Soylu biçimde imanla dolu” cildini buldular. Dört gün sonra Charles Wesley nihayet şöyle dedi: “Şimdi kendimi Tanrı'yla barışmış buldum ve Mesih'i hakikaten sevdiğime dair bir umutla sevindim”. John'a gelince, iyilik yapmak konusundaki “metodik” yaklaşımının ciddiyetinin herkesçe bilinmesine rağmen, bu sıkıntılı rahip hâlâ günahlarının Tanrı tarafından Mesih'te bağışlanmış olduğunun güvencesine sahip değildi. Daha sonra 24 Mayıs 1738'de, kardeşinin Luther'in Galatyalılar yorumunu okumaya başlamasından sadece bir hafta sonra John Wesley, Tanrı'nın lütfu hakkında yeni bir sezgiye kavuştu. Günlüğündeki anmaya değer sözlerden biri şöyledir: “Akşam Aldersgate Sokağı'nda isteksizce bir toplantıya katıldım. Birisi Luther'in *Romalılar Mektubu'nun* önsözünü okuyordu. Saat yaklaşık dokuz çeyrek kala, Mesih'e iman aracılığıyla Tanrı'nın yürekte yaptığı değişimi açıklarken, yüreğimin garip bir şekilde ısındığını hissettim. Kurtuluşum için yalnız ve yalnız Mesih'e güvendiğimi hissettim; O'nun günahlarımı sildiği ve beni günahın ve ölümün yasasından kurtardığı güvencesine kavuşmuştum.”

Her iki Wesley de ilk Protestanların bildirisini hem korudular hem de yeniden düzenlediler. Fakat Reform'u çağdaş Protestan Evangelikal inancına [not: “müjdecilik” terimi kullanırsak, “evangelism” kavramından ayırım yoktur.] dönüştüren belki de en önemli etken, yaptıkları bu yeni düzenlemelerdi. Wesleyler'in Protestanlık'ta yaptıkları düzenlemeler, Britanya, Amerika ve Evangelikallerin İncil'i götürdükleri her yerde Hıristiyanlık'ın biçimini net biçimde etkilemeye devam etmektedir. Yöneticilik yeteneğine sahip olan John Wesley, yenilikçi biri değildi ve daha çok başkalarının fikirlerinden yaratıcı biçimde yararlanırdı: George

Whitefield ve Galli Howell Harris onun açık hava vaazlarına öncülük etmişlerdi; fakat gezici ve açık hava müjdeciliği çalışmalarını düzenleyerek yaygınlaştıran John Wesley oldu. Aynı şekilde Moravyanlar, küçük grupların toplantılarına öncülük ettiler, fakat bu küçük grupları derneklere ve faaliyet topluluklarına dönüştürmek için gayretle çalışan John Wesley'di ve böylece Metodist Kilisesi'nin kurucusu oldu. Wesley, toplumda gönüllü faaliyetleri başlatan ilk Protestan değildi, ancak köleliğe ve alkolizme karşı yürüttüğü kampanyaların yanı sıra okula gitmeyen çocukların eğitimini savunması o zamandan beri pek çok Evangelikale ilham kaynağı oldu.

Wesley, ayrıca Protestan mirası üzerinde öğretisel değişiklikler de yaptı. Kendisinden önceki birçok Protestan'ın aksine, Tanrı'nın, kaybolmuş insanlığa, lütfuyla özgür iradesini geri verdiğini savunan bir Arminyan'dı (yani, Arminyus taraftarıydı). John ve Charles Wesley, diğer taraftan bilerek işlenen ve tövbe edilmeyen günahlar yüzünden imanlıların kurtuluşlarını kaybedebileceklerini ileri sürdüler. Ayrıca Hıristiyanlar'ın, "Hıristiyan kusursuzluğu" olarak tarif ettikleri bir düzeye erişmek için gayret göstermeleri gerektiğini söylediler. Bununla mutlak günahsızlığı kastetmiyorlardı, ancak Hıristiyanlar'ın düşüncede, sözde ve eylemde her bilinçli günahattan özgür olabileceklerini anlatıyorlardı. Son olarak Wesley kardeşler, Kutsal Ruh'la ilgili konulara büyük önem verdiler. Bu öğretisel katkıların hiçbiri yeni olmasa da, geleneksel Protestan öğretisinde önemli farklılıkları temsil ediyorlardı.

Wesley'in gerçekleştirdiği reform hareketi, "metodik Kutsal Kitap çalışması" üzerine odaklandığı için Metodistlik olarak adlandırıldı. Bu hareketin kökenleri, Avrupa'nın genelinde dine duyulan ilginin artmasına dayanır. Bu hareketlenme, resmi bir din çerçevesi içinde kaybolmuş olan özgün Hıristiyanlık gerçeğini geri getirmeyi hedefliyordu. Bu akım, duaya ve Kutsal Kitap çalışma gruplarına verilen önemle birlikte gelişti. Bu kişiler "Tanrısal deneyim" in ve yaşamlarındaki disiplinin önemi oldukça güçlü biçimde vurguladılar.

Gezgin bir vaiz olan Wesley, yaşamı boyunca at üstünde bir milyon kilometreden fazla yol katetti ve günde ortalama 2 adet olmak üzere 40.000'in üzerinde vaaz verdi. Vaazlarını genelde sabahın erken saatlerinde ya da güneş batarken açık havada ve çoğunlukla dikbaşı ve alaycı insan toplulukları önünde verdi. 70 yaşından sonra, gezici vaizliği için atlı araba kullanmaya başladı. 80 yaşından sonra sabahın erken saatlerinde vaaz vermeyi bıraktı. Kardeşi Charles ise 10.000'in üzerinde ilahi yazdı.

Wesleyler'in faaliyetleri Hıristiyanlık tarihinde bir dönüm noktasıdır, çünkü onlar ve diğer "metodist" meslektaşları İngiliz Kilisesi'nde gözden düşen 'Tanrı lütfu' öğretisini yenilemişlerdir. Bu öğretileri toplumun her kesimine (kiliselerin göz ardı ettiği Bristol'un işçi sınıfı gibi) taze bir güçle yaydılar. Wesleyler'in yenileme çalışmaları, gerçekte Reform Protestanlığı mirasını temel alarak çağdaş Evangelikal akımının yaratıcısı oldu. ♦ (Ken Wiest, Chuck Faroe; çev: YYY)

İnsanların Rab'be iman etmelerini sağlamaktan daha acil bir iş!

David Paton'un *Hıristiyan Misyonu ve Tanrı'nın Yargısı* adlı klasik kitabı için yazdığı önsözde, Çin Hıristiyan Konseyinin piskoposu K.H. Ting şu dokunaklı gözlemde bulunmuştur: "Varlığını sürdürebilen kiliselerin kurulması, Rab'be iman edenlerin sayısını artırmaktan daha acil bir iştir (s. x)."

Paton, adı geçen kitapta bu kavramı şöyle analiz eder:

"Misyonun amacı, yerel kiliseleri tüm yönleriyle henüz kurulmamış veya ortadan kalkmış olduğu yerlerde kurmaktır... Misyonerlerin çalışacağı alanlar, yerel kilisenin *kökleşmediği* ülkeler olacaktır... Misyonun amacı öncelikle insanların kurtulması değil, insanların kurtulmasına imkân veren *kalıcı bir vasıta* sağlamaktır (s. 88-89, vurgu eklenmiştir).

İyi Antrenör

Rainer Martens

Dünya, iş dünyasındaki yöneticileri örnek alır; oysa Kutsal Kitap'ta *insanları geliştiren* önderlikler (askerlik, sporculuk gibi) örnek olarak alınır. Ruhsal önderlik anlayışımızı geliştirmek için iyi antrenörlerden bazı dersler alabiliriz...

Öğretirken, organize ederken ve insanlara ne kadar yetki vereceğinizi kararlaştırırken, önderlik tarzınız belirleyici bir rol oynar. Buyurgan bir önderlik tarzı yalnızca hevesli insanları motive eder, diğer herkesi soğutur.

İnsanlar bir öğrenme süreci içindedir. Bu sürece izin verin. İnsanların hata yapacaklarını öngörerek zamanını planlayın. Onlara hata yapabilecekleri bir ortam sağlayın.

Etkili öğretim etkinliklerin doğru sıralanmasına (sözgelimi, basitten zora ve grup çalışmasından bireysel girişime) bağlıdır. Eğitirken gerekli konuları doğru bir şekilde sıralamaya özen göstermeliyiz.

Etkili iletişim son derece önemlidir. İletişimin %70'i sözlerimiz değil, davranışlarımızdan (bedensel hareketler, yüz ifadeleri, duruş vs.) ibarettir. Duygusal halimiz iletişimin güçlü bir etkenidir.

Baş gösteren bazı iletişim problemleri şunlardır:

- ◆ Konuşan kişi ya yanlış konuları ya da yanlış bir iletişim tarzı seçmiştir.
- ◆ Dinleyen kişi söylenenlere dikkat etmeye özen göstermemiştir.
- ◆ Dinleyen kişi söylenen sözlerin ya anlamını ya da amacını yanlış algılamıştır.
- ◆ Dinleyen kişinin kafası karışmıştır.

Bunun gibi sorunların üstesinden nasıl gelebileceğimizi düşünmeliyiz.

Etkili iletişim her şeyden çok konuşanın inanılabilirliğine dayanır. İnanılabilirliğe engel olan bazı davranışlar şunlardır:

- ◆ Başkalarını küçük görece davranışlarda bulunmak
- ◆ Anlatılan konuya hakim olmamak
- ◆ Konuyu anlamsız kılan bir tarzda konuşmak
- ◆ Sürekli olumsuz konuşmak
- ◆ Yalan söylemek, gerçeği çarpıtmak

İnanılabilirliğimizi pekiştirmek istersek, bunun en iyi yolu olumlu ve yapıcı davranmaktır. Olumsuz ve kırıcı davranışlar motivasyonu düşürdüğü gibi öğrenimi engeller. Eleştiri ancak kişi yanlış yaptığının farkında değilse yapılmalıdır ve o zamanlarda kişi değil, kişinin yaptıkları üzerinde durulmalıdır.

İyi davranışlar ödüllendirilmelidir:

- ◆ Sonuçlar değil, performans ödüllendirilmelidir.
- ◆ Başarı değil, karakter ve çaba ödüllendirilmelidir.
- ◆ Ödüllendirme geciktirilmemelidir.
- ◆ Aşırı ödüllendirme iyi değildir.
- ◆ İçsel ödüllerin (sözgelimi, Tanrı'yı sevdiğimiz, O'nu hoşnut ettiğimiz, hizmette sadık olduğumuz bilinci gibi) üstünlüğü vurgulanmalıdır.
- ◆ Dışsal ödüller (sözgelimi, başarı veya takdir sözleri) “bağımlılık” yapar. İnsanlar hep daha büyük ödüllere ihtiyaç duyar.

Kendi ihtiyaçlarını karşılama imkânı insanları motive eder. İçsel ödüllerin önplanda olacağı koşullar yaratmaya özen gösterilmelidir. Başarı, diğerlerinden daha iyi olmak değil, hedeflere ulaşmak olarak anlaşılmalıdır.

Başarısızlık üzerinde odaklanan düşünce gayretsizliğe yol açar. Böyle durumlarda, “Başkalarının başarısızlığını görmesinden buna hiç girişmem daha iyi” diye düşünülür. Böyle düşünen insanlar hata yapmanın ahlaki bir kötülük olduğunu sanır. (Oysa hatalar öğrenmemize yardımcı olabilir.) Böyle insanlar dışsal ödüllerin pesinde koşmaya eğilimli olur.

Öğrenmeye yönelik antrenörlükte bilmediğimiz konular hakkında bilgi verilir. Performansa yönelik antrenörlükte bildiğimiz bir konuda ilerleme sağlamamıza yardımcı olunur. İyi antrenör bu ikisinin arasındaki farkı bilir!

Etkili bir eğitim yöntemi aşağıdaki aşamaları içerir:

- ◆ Öğrenen kişinin dikkati çekilir.
- ◆ Öğretilen konu gösterilerek anlatılır.
- ◆ Yeni konu ile daha önce öğrenilen konuların arasında bağlantı kurulur.
- ◆ Öğrencinin konuyu kavrayıp kavramadığı kontrol edilir.

Örnekleme aşamasında aşağıdaki hususlar göz önünde bulunmalıdır:

- ◆ Yeni beceri bir bütün olarak gerçek hayatta yapılacağı gibi uygulanır.
- ◆ Yeni beceri birkaç defa uygulanır.
- ◆ Karışık bir davranışsa, davranışı oluşturan parçalar gösterilir.
- ◆ Hızlı bir davranışsa, yavaşça bir şekilde örneklenir.

Değerlendirme yaparken şu hususlara dikkat edilmelidir:

- ◆ Amaçlanan hedefe ne kadar yaklaşıldığı sorulmalıdır.
- ◆ Amaçlanan hedefe daha da yaklaşmak için neyin değişmesi gerektiği sorulmalıdır.
- ◆ Bir hata ancak birkaç defa yapılırsa düzeltilmelidir.
- ◆ Aynı zamanda birden fazla hata düzeltilmemelidir.
- ◆ Geri beslenme belirgin olmalıdır. ◆ (Ken Wiest; çev: Chuck Faroe)

Zulüm Teolojisine Doğru

Schirmmacher ve Ton'dan Düşünceler Derlemesi

The Persecution of Christians Concerns Us All
(Hıristiyanlar'a Yapılan Zulüm Hepimizin Sorunudur)
Thomas Schirmmacher
Idea e. V. Bonn, 2001

Suffering, Martyrdom and Rewards in Heaven
(Acı Çekmek, Şehit Olmak ve Cennetteki Ödüller)
Josef Ton
Romanian Missiological Society, Wheaton Il., 1997

Şehitlik konusu çok az Hıristiyan kitabında ele alınır; Schirmmacher ve Ton'un bu kitapları gibi kapsamlı yaklaşımlara ise çok daha az kitapta rastlanır. Her iki yazar da şehitlik kavramını daha genel olan zulüm konusu içerisinde ele alır. Ton'un kitabı ayrıca cennetteki ödüller konusuna da değinir.

Her iki kitap da tarihsel olaylara değinmenin yanı sıra Kutsal Kitap metinlerini de incelemektedir. Bazen vardıkları sonuçların Kutsal Kitap'a dayalı kanıtların ötesine geçmesine veya kusurlu bir yorum sergilemesine karşın, bu kitaplar zulüm konusuna nasıl yaklaşmak gerektiğini anlamaya yardım eder. Onlara göre imanlıların zulüm ve şehitlikle ilgili teoloji oluşturmalarına yardım edecek bazı önemli noktalar şunlardır:

- ◆ Zulüm, kilise tarihi boyunca her zaman var olmuştur.
- ◆ Zulüm, dünyanın Tanrı'ya ve O'nun Mesih'teki vahyine duyduğu nefretin bir sonucudur. Kökeni Şeytan'ın Tanrı'ya olan nefretine dek uzanır.
- ◆ Kutsal Kitap'ın zulümle ilgili öğretisini önemsizleştirme eğilimindeyizdir. Kutsal Yazılar'ın büyük bir bölümü ancak acı çekme bağlamında anlaşılabilir. *Eleştirmenin notu*: Bu genelde doğrudur, ancak okuyucu, bu savın çok güçlü bir yorum motifi haline gelmemesi ve bir metin hakkındaki yorumunu etkilememesi konusunda dikkatli olmalıdır. Josef Ton'un kitabı birçok metni fazlasıyla yorumlamıştır (yani zulmün bulunmadığı bir ayeti de buna örnek olarak göstermiştir).
- ◆ Sözlerimizle ve eylemlerimizle daha fazla tanıklıkta bulunamadığımız durumlarda şehitlik tanıklığın kendisi olur. Acı çekmeye ve ölmeye bağlı olan tanıklık bildirimizi ilan eder.
- ◆ Hıristiyanlar'ın çektiği sıkıntılar Mesih'in acılarının devamıdır. Çarmıh, acılardan kurtulacağımızı değil, acı çekeceğimizi temin eder.
- ◆ Bize zulmedenler için dua etmeliyiz. Bazıları Mesih'e iman edecek, bazılarının ise yüreği katılaşacaktır.
- ◆ Kutsal Ruh, biz zulüm altındayken bize güç ve sevinç verir.

- ◆ Zulüm altındaki kilise çoğu zaman büyüme gösterir. Huzur ve rahatlık yaygınlaştıkça kilise genelde tembelleşir ve kayıtsızlaşır. Ne var ki, zulüm kendiliğinden daha pak bir yaşama yol açmaz; bu, kilisenin tepkisine bağlıdır.
- ◆ Dua, zulüm gören kilisenin teselli bulması, daha kutsal bir yaşamı sürdürmesi ve Tanrı'nın amaçlarını yürütmesi için en büyük araçtır.
- ◆ Güçlüklerin ortasında gücümüz, zayıflığımızdır. İmanlılar olarak zayıflığımızla “övünürüz”. Anlaşılacak veya işimizi yapmak için güce ihtiyacımız yoktur.
- ◆ Şehitlerin çektikleri acılar ve ölümleri, dünyanın insan bedeni, ruhu ve vicdanı üzerinde egemen olma iddiasına verilen en güçlü iman protestosudur.
- ◆ Acı çekeriz, çünkü bildirimiz insani yönetimlerin geçerliliğini, gücünü ve etkinliğini sorgulamaktadır. Milliyetçilik, Hıristiyan için ciddi bir engeldir.
- ◆ Acı çekmek, Tanrı'nın kullandığı bir araçtır; acı çeken kişinin bu acıyla gelişmesini ve acı çeken kişi aracılığıyla hem tarihte hem de başka insanların hayatında yüce amaçlarının yerine gelmesini sağlar.
- ◆ “Tanrı'nın insanın acı çekme ve ölme sorununu çözmek için getirdiği yöntemin, insanı yine acı çekme ve ölüme kadar kendini feda etmesi olması garip bir ikilemdir.” (Ton, s. 8)
- ◆ Asla zulüm görmeye veya şehit düşmeye çabalamamalıyız. İlk kilise böyle yapanları suçladı.
- ◆ Hem İsa hem de Pavlus, zulmün yaklaşmakta olduğunu gördüklerinde buldukları yeri terk ettiler. İsa, başka yerlere gitmek üzere Yahudiye'yi terk etti, çünkü “zamanı” henüz gelmemiştir.
- ◆ Tarihsel olarak Hıristiyanlar'ın hem imansızlara hem de imanlılara zulmettiğini kabul etmeden hiçbir şehitlik teolojisi tam olamaz.
- ◆ Tanrı'nın, acı ve terbiyeyi olumlu sonuçlar için nasıl kullandığını çoğunlukla anlamayız, ancak bunları bizim yararımıza kullandığını kesin olarak bilmeliyiz.
- ◆ İman uğruna sıkıntı çekmek bir ayrıcalık ve onurdur.
- ◆ Acı ve şehitlik Tanrı'nın sözünün değerli ve tam güvene layık olduğunu gösterir. ◆ (Ken Wiest; çev: YYY)

“Ekümenik Kutsal Kitap” veya Teşhir Meraklısı Komşu

Chuck Faroe

Farz edelim ki komşunuz oturmaya geldi. Kitaplığınızı pek merak eden bu komşu, “Bu alt raftaki kitaplar nedir?” diye sordu. “Benim için çok önemli değil, onlar... pek okumam” dediniz. Anında hareketlenen komşunuz, “Demek bizden gizlemeye çalışıyorsun, bu ‘sözde önemsiz’ kitaplarını ha!” diye bağırdı. Dahası, bu komşu kitapların kapaklarına “gizli” damgası vurarak basın toplantısı düzenledi ve “gizlenen” kitaplarınızı dünyaya “teşhir” etmeye koyuldu. Tepkiniz ne olur?

Açıktır ki, bu durumun belirleyici unsuru kitapların gizliliği değil, komşunun “teşhir merakı”dır.

“Gizlenen kitaplar gün yüzüne çıktı” diye bağırarak manşet (*Yeni Şafak*, 2 Haziran 2007) aynen böyle bir durum yansıtmaktadır.¹ Hakkı Bayraktar ve Kadir Akın, *Ekümenik Kutsal Kitap* adıyla yayımladıkları

esere “Apokrif” olarak bilinen kitapları dahil ederek Hıristiyanlarca “Kutsal Kitap’tan dışlanan, – adeta – gizlenen ve ismi zikredilmeyen bu kitaplar”ı gün ışığına çıkarma görevine soyunmuşlardır.² Anlaşılan, bu Müslüman polemikçi komşular Hıristiyanlar’ın kitaplığındaki “sırları” teşhir etme hevesine kapılmışlardır.

Oysa “Apokrif”in sır sayılan tarafı yoktur. Katolik ve Ortodoks Hıristiyanlar bu kitapları okur, Tevrat (Eski Antlaşma) ile İncil (Yeni Antlaşma) arasına koyarak tek ciltte yayımlarlar. Protestanlarsa bu kitapları pek okumaz ve yayımladıkları Kutsal Kitap baskılarına dahil etmezler. (İlgi duyanlar için Apokrif’in öyküsü biraz aşağıda özetlenmektedir.) Kitabı Mukaddes Şirketi (Protestan olmayanlara hizmet etmek amacıyla, sanırım), *Kutsal Kitap ve Deuterokanonik Kitaplar* adıyla Tevrat, Apokrif ve İncil’i tek ciltte yayımlamıştır.³ Ayrıca, Türkçe Apokrif’i internet aracılığıyla okumak isteyenler şu sitede söz konusu metinleri bulabilirler: <http://kutsal-kitap.net/bible/tr/index.php?mc=3>.

O zaman Akın ve Bayraktar’ın katkısı nedir? Özetle, Tevrat, Apokrif ve İncil’in Osmanlıca çevirilerini eski harften çevirerek sadeleştirmişlerdir. Peki bu yorucu girişim neden yararlıymış?

Yazarların tanıtım metnine bakılırsa, bu eserin iki ana işlevi vardır. İlk olarak, *Ekümenik Kutsal Kitap* Yahudi ve Hıristiyan yayımlarını teşhir işine yarar: “*Dip notlarıyla birlikte aynen Osmanlıca’sına uygun olarak aktarılan bu eser... kurulmak istenen yeni dünya düzenine dinlerin (özellikle Hıristiyanlık ve Yahudiliğin) etkisinin ne olabileceğine, dinin siyaseti (siyasetin de dini) nasıl etkileyebileceğinin anlaşılmasına da önemli katkı sağlayacaktır.*” Osmanlıca Kutsal Kitap’ın bu amacı hangi açıdan desteklediği meçhuldür. Yazarların eklediği dipnotlarınsa bu amacı güdeceği kuşkusuzdur. Ah teşhir meraklısı komşum, ah!

Eserin ikinci ana işlevi, Kutsal Kitap’ın “*versiyonlarını karşılaştırmak ve muhtelif baskıları arasındaki farklılıkları tesbit etmek*” çalışmalarına yardımcı olmaktır. Sözgelimi Akın ve Bayraktar, 1666 yılında tamamlanan Ali Bey Kutsal Kitap çevirisinde Apokrif bulunduğu halde, sonra çıkan Osmanlıca ve Türkçe Kutsal Kitap çevirilerinde bulunmadığını tespit ederek bu durumu garipsemektedirler.⁴ Teşhir meraklısı komşumun garipsediğini garipsedim doğrusu! Apokrif’in öyküsüne, özet bir şekilde, bakalım.

İ.Ö. 3. yüzyılda Yahudiler’in İbranice kutsal yazıları Grekçe’ye çevrilmiştir. “Septuaginta” olarak bilinen bu çeviride Helenistik ve Roma döneminde Yahudilerce yazılan bazı kitaplar da bulunmuştur. Apokrif bu “ek” kitaplardır. Septuaginta İsa’nın öğrencileri ve ilk dönem kilise tarafından yaygınca kullanıldığı için, Apokrif’i oluşturan kitaplar da hem okunmakta hem de Hıristiyanlar’ın (Septuaginta’dan yapılan) ilk Latince Tevrat (Eski Antlaşma) çevirilerinde yer almaktaydı. Bununla birlikte, Yahudiler Apokrif’i “kanonik” (sahih vahiy kitapları) olarak kabul etmemişlerdir. Aynı şekilde, İ.S. 4. yüzyılda (Katolik Kilise’de resmi olarak kullanılan) Kutsal Yazılar’ın “Vulgata” Latince çevirisini yapan Jerom, Apokrif kitaplarını “kanonik değil, doktrin geliştirmek için geçersiz ama ahlaki açıdan yararlı ve ibadet sırasında okunmaya uygun” şeklinde değerlendirmiştir. Reformcu Martin Luther Jerom’un yaptığı bu ayrımı onaylamıştır. 1546 yılında Katolikler’in Protestan Reformasyona karşı yaptıkları Trent Konseyi’ndeysen Apokrif “kanonik” olarak kabul edilmiştir. Böylece Katolikler’in okuduğu Kutsal Kitap’ta Apokrif bulunur, Protestanlar’ın kullandığı Kutsal Kitap’taysa bulunmaz.⁵

Ali Bey’in çevirdiği metin Katolikler’in Apokrif’i içeren Kutsal Kitap versiyonu olmuştur. Sonra çıkan Osmanlıca ve Türkçe Kutsal Kitap baskılarıysa, Protestanlar tarafından hazırlanarak Apokrif’i içermemiştir. Belki merak eksikliğim var ama bu durumu tamamıyla “na-garip” buluyorum.

Ancak garip bulduğum bir nokta var: Akın ve Bayraktar diğer Türkçe Apokrif çevirilerini “*Osmanlıca aslına uygun olmayan başka bir Yunanca çeviridendi*” diyerek eleştirmektedirler. Apokrif’in en eski mevcut metinleri zaten Yunanca’dır (Grekçe’dir). Ali Bey, muhtemelen, Apokrif’i Latince Vulgata’dan Osmanlıca’ya çevirmiştir. Bu durumda – yani, bir metin Grekçe’den Latince’ye, ondan sonra da Latince’den Osmanlıca’ya çevrilmişken – Osmanlıca Apokrif’e “asıl” demek garip mi garip! “Akademik” bir çalışmaya pek yakışmaz bu.

Akın ve Bayraktar ayrıca şu tespitte bulunurlar: “*Günümüz Türkçesine kazandırdığımız bu ‘Kutsal Kitap / Eski Ahit ve Yeni Ahit’ ile Kitab-ı Mukaddes Şirketi’nin farklı zamanlarda yayınladığı çeviriler arasındaki bazı değişiklikler/farklılıklar, kitaptaki dip notlarda belirtilmiştir. (Mesela; bugünkü Hıristiyanlığın temel inancını yansıtan I. Yuh.5/7’deki: ‘Gökte tanıklık yapanlar üçtür: Baba, Oğul ve Kutsal Ruh ve bu üçü*

birdir.’ cümlesini/âyetini, bahsi geçen Türkçe çevirilerde bulamıyoruz. Oysa bizim Türkçeye kazandırdığımız bu çeviriyle birlikte, Martin Luther ve dünyaca ünlü King James çevirilerinde de bu ‘âyet’ mevcuttur”)

Bu gözlem, yazarların amacının anlamaktan çok, suçlamak veya kuşkulandırmak olduğunu düşündürür. Çağdaş İncil baskılarında (ister Türkçe, ister başka dillerde olsun) sözünü ettikleri cümlenin bulunmaması yaygınca bilinen bir durumdur. (Sözgelimi, İngilizce Vikipedi’de bu konuyu ayrıca işleyen bir makale bulunmaktadır: http://en.wikipedia.org/wiki/Comma_Johanneum.) Hıristiyanlar’ın okuduğu İncil bir “edisyon kritik”tir. Başka bir deyişle, binlerce İncil yazmalarındaki (normalde çok küçük) ayrılıklar bilimsel bir özenle değerlendirilerek Grekçe aslına en uygun metin ortaya konulur. Akın ve Bayraktar’ın ima ettikleri gibi, çıkarılan cümle Hıristiyanlar’ın savunduğu üçlü birlik (teslis) doktrinini kanıtlar niteliktedir. O zaman neden çıkarılmıştır? Çünkü bu cümle, İ.S. 16. yüzyıldan önce yazılan Grekçe bir İncil yazmasında bulunmamakta olup, asıl metnin bir parçası değildir. Bu cümle, İncil’in eski Latince bir çevirisinin kenarına yazılan “haşiye”yken başka kopyalarında metne karışmıştır.⁶ Önemli inancı destekleyen bu cümleyi sahipsiz bırakmak, suçlanacak bir davranış olmaksızın, düşünsel dürüstlüktür.

Sonuç olarak, Akın ve Bayraktar’ın “Osmanlıca aslına uygun” Kutsal Kitap metninin neden önemli olduğunu kavrayamadığımı itiraf etmek zorundayım. Aynı zamanda, bu yazarlar gibi, ben de Osmanlıca’ya büyük ilgi duyarım. Ali Bey’in Osmanlıca Kutsal Kitap çevirisinin suretinin benim elimden altında da bulunduğu büyük memnuniyet duyarım. Bu yazıyı noktalarla Ali Bey çevirisinden birkaç ayeti çağdaş Türkçesi’yle karşılaştırmak isterim:

İbraniler 1:1-3	
Ali Bey çevirisi (1666)	Çağdaş Türkçe (2001)
<i>Bundan akdam Allâh ta’âla ecdâdımıza niçe de’fa ve niçe vech üzere peygamberler ile söylemişdür ve bu son eyyâmda bize şol kendünün oğlu ile söyledi ki anı her şeye vâris eyledi hem anuñ ile ‘âlemleri yaratmışdur. Ol ki celâlî ziyâsi ve uknûmun şûreti ve ol kavî kelâm ile cümle şeyleri götürmüş kendü vücudı ile günâhlarımıza kefâret itmiş ol ‘azamet kürsisinin sagında ‘arş-ı â’lâda oturmuşdur.</i>	<i>Tanrı eski zamanlarda peygamberler aracılığıyla birçok kez çeşitli yollardan atalarımıza seslendi. Bu son çağda da her şeye mirasçı kıldığı ve aracılığıyla evreni yarattığı kendi Oğlu’yla bize seslenmiştir. Oğul, Tanrı yüceliğinin parıltısı, O’nun varlığının öz görünümüdür. Güçlü sözleriyle her şeyi devam ettirir. Günahlardan arınmayı sağladıktan sonra, yücelerde ulu Tanrı’nın sağında oturdu.</i>

Yaklaşık dört buçuk yüzyılda Türkçesi iyice değişmesine rağmen, bu ayetlerin içeriği hiç değişmedi. İsa Mesih, peygamberin çok ötesinde, Tanrı’nın Oğlu, Yaratan ve Kurtarıcı’dır! Yaratan biz çaresiz yaratıklarını günahlarımızdan arındırmak için çarımha gerilmeye razı oldu. Ne kadar şaşılacak bir sevgidir bu! Kutsal Kitap’ın bütün “versiyonları ve muhtelif baskıları”nda bu muhteşem haber hiç değişmedi, değişmez de. ♦

NOTLAR

Farklılıkları Savunmak

¹ “Answers in Creation” web sitesinde, diğer Hıristiyan web sitelerine, bilimsel sitelere ve ilgi çekici diğer sitelere giriş sağlayan kapsamlı bir link listesi bulunmaktadır. Bunlar arasında hem Yaşlı Dünya hem de Genç Dünya görüşlerini yansıtan siteler vardır. 5 Haziran 2007, <http://www.answersincreation.org/links.htm>.

² Amerika Presbiteriyen Kilisesi (PCA) ve Westminster Teoloji Okulu, Yaratılış Kitabı’ndaki yaratılış günleri hakkındaki sonuç görüşlerini bildiren açıklamalar yaptılar ve bu dört görüşü tanıdılar. Yönetim Komitesi, Amerika Presbiteriyen Kilisesi (2000), *Report of the Creation Study Committee*. 10 Kasım 2006, http://www.reasons.org/resources/apologetics/pca_creation_study_committee_report.shtml#note13;

Westminster Theological Seminary and the Days of Creation (1999). ‘Kısa Bir Açıklama’ 10 Kasım 2006, http://www.wts.edu/news/creation.html#N_4.

³ Bu özet *Creedal Controversy: The Orthodoxy of "Days"* adlı kitapta Kenneth Richard Samples tarafından verilen görüşünden alınmıştır. <http://www.reasons.org/resources/fff/2001issue07/index.shtml#creedal>, 10 Kasım 2006. Daha ayrıntılı bir tanıma *Four Views of the Biblical Creation Account*'da yer verilir Reasons To Believe (2000) tarafından derlenmiştir. 10 Kasım 2006, <http://www.reasons.org/resources/apologetics/4viewsofcreation.shtml>.

⁴ John Sailhamer, *Genesis Unbound* (1996), Rich Milne *Genesis Unbound* adlı makalesinde bunu özetledi. 5 Ocak 2007, <http://www.leaderu.com/orgs/probe/docs/genesis.html>.

⁵ Amerikan Presbiteryen Kilise'sindeki Yönetici Komitesinde tarihsel zemin sunuldu (2000) *Report of the Creation Study Committee*, 10 Kasım 2006, http://www.reasons.org/resources/apologetics/pca_creation_study_committee_report.shtml#note13.

⁶ Denis Alexander yazdığı *Rebuilding the Matrix* (Oxford: Lion Publishing, 2001) kitabının 5. bölümünde bunu ayrıntısıyla açıklar.

⁷ Russell Grigg (2001) bu konuyu *Light, Life and the Glory of God*'da ele alır. 1 Ekim 2006, <http://www.answersingenesis.org/creation/v24/i1/light.asp>.

⁸ John C Whitcomb *The Early Earth* (yenilenmiş baskı) (Winona Lake, Indiana: BMH Books, 1986) adlı kitabında bunun eşsiz ve geçici işlevi olan yaratılmış bir ışık olduğunu ve dördüncü günde evrendeki yıldız sistemine dahil edildiğini öne sürer.

⁹ Chris Stassen, *The Talk. Origins Archive. Exploring the Creation/Evolution Controversy* adlı kitabın 'Dünyanın Yaşı' başlıklı bölümünde izotop oranları kullanarak dünyanın 4.55 milyar yıl (%1'lık hata payıyla) yaşında olduğuna ilişkin bilimsel kanıtlar verir ve genç dünya savında sık sık kullanılan bilimsel önermeleri inceler. 10 Kasım 2006, <http://www.talkorigins.org/faqs/faq-age-of-earth.html>.

¹⁰ Amerika Presbiteryen Kilisesi, Yönetim Komitesi (2000) *Report of the Creation Study Committee* (s. 24).

¹¹ Bu görüş, Hugh Ross tarafından öne sürülmüştür; *Creation and Time* (Colorado Springs, Colorado: NavPress, 1994).

Metinler Çarpılıyor mu?

¹ Rodney J. Decker, "Are You Lost?" *Clearwater Lectures 1* (Ekim 2002), s. 4.

² Robert Stein, "The Benefits of an Author-Oriented Approach to Hermeneutics," *Journal of Evangelical Theology* 44/3 (Eylül 2001), s. 464.

³ a.g.e., s. 9.

⁴ a.g.e., s.12.

⁵ Rodney J. Decker, "Are You Ignoring the Author?," *Clearwater Lectures 2*, s. 31-34. Eski Antlaşma metinlerini incelemek için simgeselliğin geçerli bir yol *olmadığını* görmek önemlidir. Simgeler, Eski Antlaşma metinlerinin dil kurgusu içinde görünmeyen, fakat Yeni Antlaşma'nın teolojisiyle birlikte anlam kazanan teolojik öğelerdir.

⁶ Decker, "Are You Lost," s. 15.

⁷ Decker, "Are You Ignoring the Author", s. 20. Anlam *insani* yazardan gizlenen bir şey değildi; İlahi Yazar'ın yanı sıra *insani* yazar da bunu biliyordu.

⁸ Roger Nicole, "The New Testament Use of the Old Testament"; Roy B. Zuck (ed.) *Rightly Divided* (Grand Rapids, Michigan: Kregel, 1996), s. 186-7.

Ekümenik Kutsal Kitap

¹ <http://www.yenisafak.com/aktuel/?q=1&c=5&i=48406&Gizlenen/kitaplar/g%C3%BCn/y%C3%BCz%C3%BCne/%C3%A7%C4%B1kt%C4%B1>.

² http://www.hakikat.net/ekumenik_cikti/kitap_hakkinda.php. Not: Alıntıda ki noktalama yazarların özgün tanıtım metnine aittir. Bundan sonra, Akın ve Bayraktar'ın sözleri için farklı kaynak gösterilmezse, aynı "tanıtım metni"nden alınmıştır.

³ Kitabı Mukaddes Şirketi, İstanbul 2003 (ISBN:9754620520). Bu eser internet aracılığıyla da temin edilebilir: <http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=115022&session=82394916767811994974&LogID=>.

⁴ Yazarlar tanıtım metninde bu duruma karşı "Ne gariptir ki" derler.

⁵ James H. Charlesworth, "Eski Ahit'in Apokrif Kitapları" (çev. Muhammet Tarakcı, muhammettarakci.googlepages.com/EskiAhitinApokrifKitaplar.pdf) ve F.F. Bruce, *The Canon of Scripture* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1988), s. 87-105.

⁶ F. F. Bruce, *The Gospel and Epistles of John* (Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1983), s. 129-30.